

A photograph of a library with bookshelves and a desk with books and a notebook. The image is used as a background for the left side of the slide.

Силабус дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 227 · ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ, ЕРГОТЕРАПІЯ · ФІЗИЧНА
РЕАБІЛІТАЦІЯ · БАКАЛАВР

120

Годин загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС відповідно до
стандарту

4

Змістовних модулів курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Українська мова (за професійним спрямуванням)

Спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія; Фізична реабілітація

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки курсу

Мета дисципліни

Дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» формує у студентів спеціальностей «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація» комунікативну компетентність у професійній сфері. Курс спрямований на вироблення навичок оптимальної мовної поведінки, сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння реабілітаційної та медичної термінології, оволодіння нормами усного і писемного ділового мовлення. Особлива увага приділяється фаховому спілкуванню в галузі фізичної терапії, ерготерапії та реабілітації.

Форми навчання

- Лекцій — немає •
- Практичні заняття — 60 годин •
- Самостійна робота — 60 годин •

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійному середовищі фізичної терапії та реабілітації: вести документацію пацієнтів, укладати звіти, аналітичні записки та службові листи. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, анотацій і презентацій фахової тематики.

Здатність до ефективної усної та письмової комунікації: чітко формулювати думки медичного та реабілітаційного змісту, аргументовано відповідати на запитання, складати документи й аналітичні матеріали згідно з нормами сучасної української літературної мови.

- Аналізувати фахові тексти з реабілітаційної тематики
- Виділяти головне та узагальнювати результати досліджень
- Планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів
- Коректно спілкуватися з колегами, пацієнтами та роботодавцями
- Брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки

Фахові компетентності

Розуміння особливостей функціонування офіційно-ділового та наукового стилів української мови у галузі охорони здоров'я, фізичної терапії та ерготерапії. Знання медичної та реабілітаційної термінології, правил термінотворення, уміння використовувати фахову лексику в усному та писемному мовленні.

Здатність складати ділові документи фізичного терапевта/ ерготерапевта: медичні висновки, реабілітаційні плани, заяви, протоколи, акти тощо. Навички перекладу та редагування фахових текстів, укладання анотацій і рефератів з реабілітаційної тематики.

- Характеризувати стилі мовлення у медичній практиці
- Використовувати реабілітаційну термінологію відповідно до норм
- Укладати ділові документи фахового спрямування
- Орієнтуватися у джерелах медичної та мовознавчої літератури
- Редагувати й перекладати фахові тексти з реабілітації

Результати навчання

Після успішного завершення курсу студент повинен демонструвати такі результати навчання:

1

Знання та розуміння

Пояснювати сутність ключових понять і категорій курсу: норма, стиль, термін, документ, комунікація, дискурс, реабілітаційна термінологія. Характеризувати функціональні стилі сучасної української літературної мови та їхні особливості у медичній галузі.

2

Аналіз та оцінювання

Аналізувати фахові тексти реабілітаційного та медичного спрямування з погляду нормативності, стильової відповідності та точності термінології. Оцінювати якість ділових документів і пропонувати варіанти їх редагування.

3

Застосування знань

Застосовувати норми сучасної української літературної мови в усному та писемному фаховому спілкуванні. Самостійно укладати ділові документи, анотації, реферати та презентації, що відповідають вимогам медичної комунікації.

4

Комунікація та рефлексія

Аргументовано відстоювати власну позицію у фахових дискусіях, дотримуватися мовного етикету у взаємодії з пацієнтами, колегами та роботодавцями. Формувати мовну культуру майбутнього фізичного терапевта та ерготерапевта.

Модуль 1. Мова як засіб професійного спілкування.

Норми сучасної української мови

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1.1

Державна мова — мова професійного спілкування. Статус і функції державної мови. Поняття літературної мови та мовних норм. Мовний етикет у галузі охорони здоров'я. Культура мовлення фізичного терапевта та ерготерапевта.

Тема 1.2

Функціональні стилі мовлення у медичній практиці. Науковий та офіційно-діловий стилі. Мовні засоби наукового стилю. Специфіка медичного дискурсу. Стильові різновиди мовлення фахівця з фізичної терапії та реабілітації.

Тема 1.3

Орфоепічні та акцентологічні норми. Норми вимови звуків і звукосполучень у медичній лексиці. Правила наголошення слів. Типові помилки в усному мовленні медичних працівників та їх виправлення.

Тема 1.4

Лексичні та граматичні норми. Норми слововживання у фаховому тексті. Пароніми, омоніми, синоніми в медичній мові. Граматичні норми: відмінювання іменників, прикметників, числівників у реабілітаційних документах.

Модуль 2. Термінологія фізичної терапії, ерготерапії та реабілітації

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2.1

Медична та реабілітаційна термінологія. Поняття терміна і термінологічної системи. Принципи термінотворення в українській мові. Грецько-латинські основи медичної терміносистеми. Стандартизовані терміни у сфері фізичної терапії та ерготерапії.

Тема 2.2

Терміносистема фізичної реабілітації. Терміни реабілітаційного процесу: реабілітація, абілітація, реадаптація, ресоціалізація. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Вживання термінів у документації.

Тема 2.3

Проблеми перекладу та адаптації фахової термінології. Переклад медичних термінів з іноземних мов. Кальки, запозичення, інтернаціоналізми в мові реабілітолога. Редагування та нормалізація термінів відповідно до правил українського правопису.

Модуль 3. Ділова документація у сфері охорони здоров'я та реабілітації

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3.1

Офіційно-діловий стиль. Система ділової документації. ДСТУ 4163:2020.

Класифікація документів. Реквізити та правила оформлення. Документи особового складу: заява, резюме, автобіографія, характеристика. Специфіка документації медичного закладу.

Тема 3.2

Документи організаційно-розпорядчого та інформаційного характеру. Протоколи, акти, накази, службові листи в роботі фізичного терапевта та ерготерапевта. Вимоги до складання реабілітаційних планів і висновків. Мовне оформлення медичної картки.

Тема 3.3

Наукові документи та академічне письмо. Анотація, реферат, стаття, тези як жанри наукового стилю. Структура наукової роботи з фізичної терапії та реабілітації. Цитування та оформлення бібліографічних посилань. Вимоги до академічної доброчесності.

Модуль 4. Усне фахове мовлення. Комунікація у реабілітаційній практиці

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4.1

Усне ділове спілкування у сфері охорони здоров'я.

Особливості усної комунікації фахівця з реабілітації. Бесіда з пацієнтом, збір анамнезу, пояснення реабілітаційних процедур. Мовний етикет у взаємодії «фахівець — пацієнт». Невербальні компоненти спілкування.

Тема 4.2

Публічне мовлення та презентаційні навички. Підготовка і виголошення фахової доповіді. Наукова конференція та усний виступ з реабілітаційної тематики. Структура презентації. Мовні кліше для академічного виступу. Дискусія у фаховому середовищі.

Тема 4.3

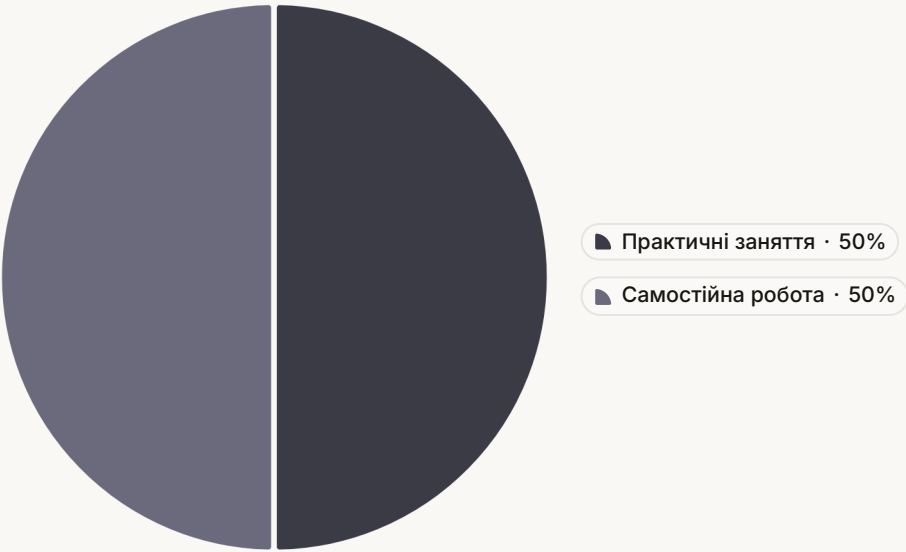
Міжпрофесійна комунікація та командна робота. Взаємодія фізичного терапевта з командою медичних фахівців. Обговорення реабілітаційного плану пацієнта. Написання скарг, звернень, рецензій. Ведення нарад і робочих переговорів. Культура дискусії.

Тема 4.4

Мова засобів масової інформації та медіаграмотність фахівця. Роль медіа у поширенні фахових знань. Стиль науково-популярного тексту. Написання статті для профільного видання або блогу. Відповідальне використання інформації про реабілітацію у соціальних мережах.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Державна мова та мовні норми	—	4	4
	Тема 1.2 — Функціональні стилі мовлення	—	4	4
	Тема 1.3 — Орфоепічні та акцентологічні норми	—	4	4
	Тема 1.4 — Лексичні та граматичні норми	—	4	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Медична та реабілітаційна термінологія	—	4	4
	Тема 2.2 — Терміносистема фізичної реабілітації	—	4	4
	Тема 2.3 — Переклад та адаптація термінології	—	8	8
Модуль 3	Тема 3.1 — Система ділової документації	—	8	8
	Тема 3.2 — Організаційно-розпорядча документація	—	6	6
	Тема 3.3 — Наукові документи та академічне письмо	—	4	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Усне ділове спілкування	—	4	4
	Тема 4.2 — Публічне мовлення та презентація	—	4	4
	Тема 4.3 — Міжпрофесійна комунікація	—	4	4
	Тема 4.4 — Медіаграмотність фахівця	—	2	2
Разом		—	60	60

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — рівномірно розподілено між двома формами роботи. Лекційний компонент відсутній.

- **Практичні заняття (60 год. — 50%):** відпрацювання мовних навичок, аналіз фахових текстів, укладання документів, усні виступи
- **Самостійна робота (60 год. — 50%):** поглиблене вивчення теоретичного матеріалу, підготовка завдань, опрацювання рекомендованої літератури

❏ Дисципліна викладається виключно у форматі практичних занять — **без лекцій**. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів та методи викладання

Форми самостійної роботи

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з української мови за професійним спрямуванням, словниками медичної термінології, нормативними документами. Конспектування ключових положень, виконання мовних вправ.

Індивідуальні завдання

Виконання завдань із редагування та перекладу реабілітаційних текстів, складання ділових документів (заяв, протоколів, реабілітаційних планів), підготовка рефератів і анотацій з фахової тематики.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Верховна Рада (zakon.rada.gov.ua), Інститут мовознавства НАН України (nas.gov.ua), Термінологічний портал (term.in.ua). Аналіз нормативних документів у сфері реабілітації.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання теоретичного матеріалу з мовознавства та фахової термінології; підготовка до тестувань через вивчення мовних норм і правил; систематизація знань перед контрольними роботами.

Методи викладання

→ Мовні практикуми

Виконання практичних вправ з орфографії, пунктуації, граматики у контексті реабілітаційної лексики; аналіз типових мовних помилок у фахових текстах.

→ Кейс-стаді

Аналіз реальних ділових документів у сфері охорони здоров'я; студенти виявляють мовні порушення, редагують тексти та пропонують нормативні варіанти.

→ Дискусії

Обговорення актуальних питань мовної нормативності та фахової комунікації; розвиток критичного мислення та вміння відстоювати власну позицію.

→ Робота з фаховими текстами

Опрацювання медичних карток, реабілітаційних планів, наукових статей; формування навичок аналізу, редагування та перекладу фахових текстів.

→ Самостійне дослідження

Підготовка рефератів, анотацій і презентацій на тему мови та комунікації у галузі фізичної терапії й ерготерапії; розвиток навичок самостійної роботи з джерелами.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: мовні та термінологічні вправи, усні опитування та письмові відповіді за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість мовного оформлення, точність вживання реабілітаційної термінології. Включає аналіз фахових текстів, редагування документів та участь у практичних дискусіях.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (укладання ділового документа, переклад і редагування фахового тексту, аналіз термінологічної системи). Оцінюються нормативність мови, точність термінів та обґрунтованість висновків. Проводиться після кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та виконання практичних письмових завдань. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

- ❑ Усі методи контролю спрямовані на формування комунікативної та мовленнєвої компетентності, передбаченої освітньо-професійною програмою спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація».

Рекомендована література та ресурси

Навчальна та наукова література (2022–2024)

1. Мамич М. В. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч.-метод. посіб., 3-тє вид. доп. і перероб. — Одеса : Фенікс, 2023. — 86 с.
2. Голоюх Л. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. — Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2022. — 192 с.
3. Шевчук С. В. Українське ділове мовлення. — Київ : Алерта, 2022. — 312 с.
4. Філак І. Педагогічні методи опанування термінології фізичної терапії, реабілітації під час викладання курсу ділової української мови // Україна. Здоров'я нації. — 2023. — № 2. — С. 48–52.
5. Омельковець Р. С. Силабус освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для спеціальності 014 «Середня освіта» (Біологія та здоров'я людини). — Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023.
6. Бабич Н. Д. (ред.) Культура фахового мовлення : навч. посіб. — Чернівці : Книги–XXI, вид. 2-ге, 2022. — 496 с.
7. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. — Київ : ЦУЛ, 2022. — 392 с.
8. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови. — Київ : Наукова думка, 2019 (чинний). — 392 с.
9. ДСТУ 4163:2020. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. — Чинний від 2021-09-01. — Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2020.
10. Наказ МОЗ України від 22.01.2024 № 107 «Про затвердження рекомендованих стандартів реабілітації». — Київ : МОЗ України, 2024.

Офіційні інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. — URL: <https://www.nas.gov.ua/>
3. Термінологічний портал. — URL: <https://term.in.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. — URL: <https://nbuv.gov.ua/>
6. Словники України онлайн. — URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
7. МОЗ України — офіційний сайт. — URL: <https://moz.gov.ua/>
8. Журнал «Фізична терапія та ерготерапія» (електронне видання). — URL: <https://nbuv.gov.ua/>

Рекомендована література охоплює видання **2022–2024 років** відповідно до вимог актуальності навчально-методичного забезпечення для ОП «Фізична терапія, ерготерапія» та «Фізична реабілітація».